

Sygn. akt III A Pz 95/18

POSTANOWIENIE

19 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSA Grażyna Szyburska-Walczak (spr.)
Sędziowie: SSA Irena Różańska-Dorosz
SSA Maria Pietkun

po rozpoznaniu 19 grudnia 2018 r.
na posiedzeniu niejawnym
sprawy z wniosku
w przedmiocie protestu wyborczego
na skutek zażalenia wnioskodawcy
na postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z 8 listopada 2018 r., sygn. akt I Ns 53/18

p o s t a n a w i a:

oddalić zażalenie.

SSA Maria Pietkun   SSA Grażyna Szyburska-Walczak   SSA Irena Różańska-Dorosz

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy, na podstawie art. 393 § 2 kodeksu wyborczego, pozostawił protest wyborczy wniesiony przez bez dalszego biegu z uwagi na jego wniesienie przez osobę nieuprawnioną. W uzasadnieniu Sąd stwierdził, że wnioskodawczynie nie przedłożyła żadnego dokumentu przewidzianego w Kodeksie wyborczym, który potwierdzałby jego legitymację do złożenia protestu.

Zgodnie z treścią protestu wnioskodawczynie wskazała, iż w dniu wyborów jej nazwisko było umieszczone w spisie wyborców „w jednym z obwodów

głosowania". Okoliczności tej nie potwierdziła jednak w jakikolwiek sposób a nawet nie sprecyzowała o jaki obwód głosowania chodzi.

Ponadto złożony wniosek zawiera, w ocenie sądu I instancji, dalsze braki, bowiem winien on wskazywać uczestników postępowania (zainteresowanych w sprawie) wraz z podaniem ich adresów. Tymczasem wnioskodawczyni, składając protest w 1 egzemplarzu, nie wskazała ani danych personalnych i adresu Komisarza wyborczego, ani też personaliów i adresów przewodniczących komisji wyborczych lub ich zastępców we wskazanych obwodach wyborczych. Do protestu powinna być dołączona również odpowiednia ilość jego odpisów, co w niniejszej sprawie nie jest możliwe do zweryfikowania, wobec zaniechania przez wnioskodawczynię wskazania właśnie zainteresowanych w sprawie. Braki w tym zakresie nie mają charakteru braków formalnych protestu, które mogłyby zostać uzupełnione w trybie przepisu art. 130 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Niewykazanie uprawnienia do złożenia protestu oraz niewskazanie zainteresowanych w sprawie należy traktować jako niedopełnienie merytorycznych wymagań kwalifikowanego środka prawnego, jakim jest protest wyborczy, mając zwłaszcza na uwadze, iż art. 393 § 1 wymienia obligatoryjnych uczestników postępowania zainicjowanego protestem.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni nie wykazała swojego uprawnienia do złożenia protestu wyborczego oraz nie wskazała uczestników postępowania, co zgodnie z art. 393 § 2 kodeksu wyborczego skutkowało pozostawieniem protestu bez dalszego biegu.

Zażalenie na to postanowienie wniosła _____ wnosząc o jego zmianę i rozpatrzenie protestu.

_____ zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 393 § 2 oraz art. 82 § 1 i 2 Ustawy z 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U.2018.754 ze zm.) poprzez błędne uznanie, że wniesiony przez wnioskodawczynię protest wyborczy przeciwko ważności wyborów na wójta gminy _____ oraz wyborów do rady gminy _____ został wniesiony przez osobę nieuprawnioną, podczas gdy wnioskodawczyni oświadczyła, że jako wyborcy, którego nazwisko umieszczone było w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze okręgów wyborczych nr _____ gminy _____ przysługiwało jej prawo wniesienia powyższego protestu. Gdyby ustawodawca chciał, by do protestu wyborczego należało dołączyć zaświadczenie o wpisie do rejestru wyborców, to zapis taki umieszczony by został w Kodeksie wyborczym. Podobnie,

7

gdyby ustawodawca chciał, aby do składania protestów wyborczych stosować przepisy o postępowaniu nieprocesowym. Zamiarem ustawodawcy było maksymalne uproszczenie przepisów, by każdy wyborca, bez zawodowego pełnomocnika, mógł wnieść protest wyborczy w sytuacji, gdy ma wiedzę o zaistniałych nieprawidłowościach. Wnioskodawczyni zaznaczyła, że podała adresy świadków, natomiast adres i personalia komisarza wyborczego są ogólnie dostępne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawczyni nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 82 § 1 Kodeksu wyborczego (Dz.U.2018.754 t.j.), dalej k.w. przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Protest przeciwko ważności wyborów z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, o którym mowa w § 1, lub naruszenia przez właściwy organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania (art. 82 § 2.).

Protest przeciwko ważności wyborów w okręgu wyborczym lub przeciwko wyborowi posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta może wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego (art. 82 § 3.).

Stosownie natomiast do brzmienia art. 393 § 2 k.w., sąd okręgowy pozostawia bez dalszego biegu protest wyborczy wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 82 § 1 i art. 392.

Z przepisów tych wynika zatem jasno, że tylko osoba uprawniona może złożyć protest, a taką jest m.in. wyborca, którego nazwisko było w dniu wyborów umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

Z tego względu merytoryczne rozpoznanie złożonego przez daną osobę protestu wyborczego poprzedzone jest obligatoryjnym badaniem spełnienia jego formalnych warunków, w tym przede wszystkim oceną czy wnoszący protest, w świetle prawa, mógł go faktycznie złożyć. Ponieważ rozpoznanie protestu wyborczego odbywa się w procesie cywilnym, konieczne jest zachowanie przez stronę go wnoszącą aktów takiej staranności, by możliwe było stwierdzenie, że posiada ona legitymację czynną do złożenia protestu, a więc, że jest osobą do tego uprawnioną.

Wbrew temu, co twierdzi skarżąca, nie jest wystarczające w tym względzie złożenie oświadczenia o umieszczeniu jej nazwiska w spisie wyborców w niewskazanym konkretnie obwodzie głosowania na obszarze jednego z okręgów wyborczych oraz wskazanie adresu zamieszkania w miejscowości znajdującej się w danym obwodzie głosowania. Samo miejsce zamieszkania nie oznacza bowiem automatycznie tego, że dana osoba faktycznie była w dniu wyborów uwzględniona w spisie wyborców w tym obwodzie. Wniosek taki wypływa z analizy przepisów art. 18, 19, 26 - art. 28 i następnich k.w., które poświęcone są kwestii rejestrów wyborców i spisów wyborców.

Wyjaśnić w tym miejscu trzeba, że w kontekście prawa wybierania i prawa do bycia wybieranym istotne znaczenie ma rejestr wyborców, który obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Wyborcy będący obywatelami polskimi zameldowanymi na obszarze gminy na pobyt stały są wpisywani do rejestru wyborców z urzędu (art. 18 k.w.), a wyborcy, którzy stale zamieszkują na obszarze danej gminy bez zameldowania na pobyt stały wpisywani są do rejestru wyborców, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy pisemny wniosek (art. 19 § 1 k.w.). Podobnie wyborcy stale zamieszkali na obszarze gminy pod innym adresem aniżeli adres ich zameldowania na pobyt stały na obszarze tej gminy również mogą być wpisani do rejestru wyborców pod adresem stałego zamieszkania, jeżeli złożą w tej sprawie w urzędzie gminy stosowny wniosek (art. 19 § 3 k.w.).

Istotne jest, że rejestr wyborców służy do sporządzania spisu wyborców uprawnionych do udziału w danych wyborach. Zatem kształt spisu zależy zasadniczo od rejestru wyborców. W spisie wyborców znajdują się zatem nie tylko wyborcy zameldowani na pobyt stały na obszarze danej gminy, którzy nie złożyli wniosku o wpisanie do stałego rejestru wyborców w innym miejscu, ale też wyborcy wpisani do

rejestr wyborców na własny wniosek. Taka osoba zostanie wpisana z urzędu do spisu wyborców w gminie, w której ujęta jest w rejestrze wyborców, sporządzonym dla obwodu głosowania właściwego dla miejsca zamieszkania wyborcy. Zgodnie bowiem z art. 28 § 1 pkt 1 k.w. wyborca, na jego pisemny wniosek wniesiony do urzędu gminy najpóźniej w 5 dniu przed dniem wyborów, jest dopisywany do spisu wyborców w wybranym przez siebie obwodzie głosowania na obszarze gminy właściwej ze względu na miejsce jego stałego zamieszkania.

Analiza tych przepisów prowadzi zatem do wniosku, że mimo zamieszkiwania danej osoby pod wskazanym adresem, może ona być jednak ujęta w innym spisie wyborców, niż to wynika z wskazanego przez nią adresu zamieszkania. Spis wyborców może ulegać modyfikacjom praktycznie do dnia wyborów.

Z tego względu zarówno podanie adresu zameldowania czy nawet stałego zamieszkania w miejscowości znajdującej się danym obwodzie głosowania, jak i złożenie oświadczenia o tym, że nazwisko wnoszącego protest umieszczone było w spisie wyborców w dniu wyborów, nie jest dostatecznym potwierdzeniem faktycznego ujęcia w spisie wyborców w danym obwodzie głosowania i z tego powodu nie wystarcza do wykazania legitymacji do wniesienia protestu wyborczego.

Tymczasem wnioskodawczyni nie przedłożyła zaświadczenia wydanego przez wójta o umieszczeniu jej nazwiska w spisie wyborców w konkretnym okręgu wyborczym. Tym samym nie został spełniony warunek określony w art. 82 § 3 k.w. Już tylko z tego względu, bez potrzeby dalszych rozważań dotyczących przepisów procedury cywilnej stosowanych w toku rozpoznawania protestów wyborczych, żądanie
nie mogło być uwzględnione.

Wobec tego Sąd pierwszej instancji słusznie, powołując się na treść art. 393 § 2 k.w., pozostawił protest wyborczy wnioskodawczyni bez dalszego biegu jako wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną.

Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., oddalił zażalenie.

SSA Maria Pietkun

SSA Grażyna Szyburska-Walczak

SSA Irena Różańska-Dorosz

Zgodność niniejszego odpisu
z oryginałem stwierdzam:

Wrocław, dnia 24.01.2019r.

Kierownik Sekretariatu

KIEROWNIK SEKRETARIATU
II W. Okręgu Pracy, M. Okręgu Spółdzielczości
w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie 5

Anna Szymkowińska

